

Posudek vedoucího diplomové práce

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Leonora Kitzbergerová, Ph. D.

Oponent diplomové práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph. D.

Autor diplomové práce: Simona Panušková

Obor: Rozšiřující studium, Učitelství pro 1. stupeň

Název práce: Výtvarná výchova pro žáky se zvláštními potřebami

Prvotním motivem Simony Panuškové pro volbu tématu diplomové práce byl spíše laický údiv a jisté rozhořčení nad rozpory mezi obsahem závazných kurikulárních dokumentů a skutečnou podobou výtvarné výchovy v prostředí speciální školy. Soustředěná a cílevědomá práce s literaturou i se zdroji z prostředí školy a využití metod akčního výzkumu přispěly k významnému posunu v zacílení a záběru práce i v náhledu autorky na specifika zvolené oblasti.

V teoretické části práce Simona Panušková vychází z analytického čtení kurikulárních dokumentů a jde skutečně ke kořenům - zabývá se výchovně vzdělávacími cíli výtvarné výchovy v souvislosti se sémantickým přístupem k obsahům vizuálního vyjadřování, který je leitmotivem pojetí výtvarné výchovy v RVP ZV. Tato skutečnost se v praxi velmi často vytrácí, bývá potlačena jak požadavky reálných situací ve škole, tak mírou aprobovanosti vyučujících. Motivy a cíle pedagogického působení oboru jsou tak zvláště v podmínkách škol, kde bývá výtvarná výchova součástí spíše prakticky zaměřených disciplín, přeformulovány a nahrazovány jinými, pro neaprobované vyučující zřetelnějšími cíli. Simona Panušková analyzuje školní vzdělávací programy konkrétního vzdělávacího zařízení pro žáky se zvláštními potřebami a upozorňuje na formulace cílů i volbu výchovně vzdělávacích strategií, které vedou k nedostatečnému naplňování obsahu RVP ZV. Současně se zmiňuje o obtížnosti procesu tvorby školního vzdělávacího programu a problémech, s nimiž se musí autor ŠVP vypořádat.

V souladu se zněním a obsahem výchozího dokumentu se zabývá vztahem školní výtvarné výchovy a výtvarného umění a v didaktické části hledá možnosti, jak tuto nezbytnou vazbu uplatnit i ve výuce žáků se zvláštními potřebami v kognitivní oblasti. Záznamy pořízené při realizaci didaktického projektu jsou autorce materiálem pro akční výzkum, prováděný s pečlivostí a profesionální pokorou. Výrazná je tendence udržet i v prostředí speciální školy prostor pro obsahový rozměr prováděných činností a nabídnout žákům možnost nahlédnout do myšlenkového světa, který je v tradiční výuce často vytěsněn a zakryt důrazem na zvládnutí a nácvik manuálních dovedností. Rozvíjení fantazie a dotyk abstraktního myšlení se v tomto projektu stávají i pro žáky speciální školy dosažitelnými cíli.

V závěrečných kapitolách, které hodnotí didaktický projekt a navrhuje změny v ŠVP, autorka účinně a s přehledem shrnuje své zkušenosti a formuluje věrohodné závěry a doporučení, která mohou být pomocí pro vyučující speciálních škol. Autorka dokázala najít rovnováhu mezi emocemi, které ji vedly k volbě tématu, a výslednou formou práce, respektující svébytnost zvoleného školního zařízení a směřující k věcnému, pomáhajícímu postoji.

Práce je psaná kultivovaným, výrazově bohatým jazykem.

Diplomovou práci Simony Panuškové doporučuji k obhajobě.